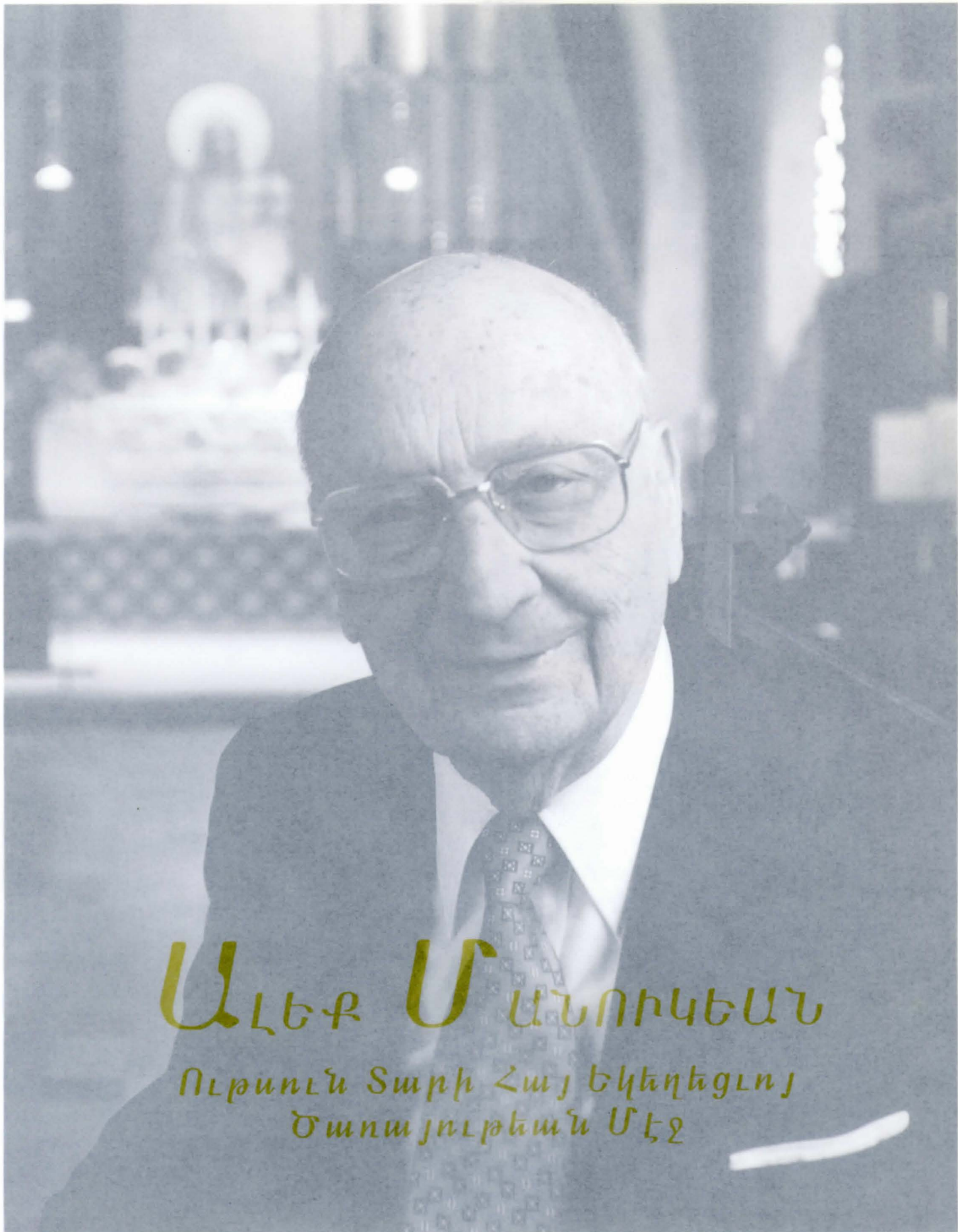

Alex Manoogian
80 Years of Service to the Armenian Church

ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՌԿԵԱՆ

ՈԼԹՈՒՆ ՏԱՐԻ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԼՈՂ
ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Photo-Ameen Hourani

Alex Manoogian at home at St. John's Armenian Church.

Photo-Ameen Hourani

Alex Manoogian at home at St. John's Armenian Church.

Vazken, servant of Jesus Christ and by the grace of our Lord and by the will of the nation, Catholicos of all Armenians, and Supreme Patriarch of the primary See of the Holy Apostolic Church at Etchmiadzine

TO MR. ALEX MANOOGIAN

beloved son of the Holy See of Etchmiadzine, greetings and Patriarchal blessings

DETROIT

With the grace of our Lord who bestows all the goodness, the current year completes the 80th anniversary of your services to our Church, where you have served first as an acolyte and later as a deacon, and throughout your life in many other capacities; as member of executive committees, chairman of the Diocesan Council and as a member of other church committees.

You are considered a unique individual, both as a devoted son of our Church and as nationally recognized benefactor and for many years as the unequaled President of the Armenian General Benevolent Union, serving today as its honorary life president.

Dear Mr. Manoogian, Providence has endowed you with a strong moral character, kind heart and fine principles. Also, you are blessed with an unusual business acumen. You have defended the interests of our homeland and our Mother Church with your unshakable faith.

Without hesitation we can state proudly that you are the greatest Armenian living in the Diaspora. Your name and your good deeds will be recorded in our history with esteem and gratitude. Your blessed life is also a moral victory for our people.

We are extremely pleased to witness your generous contributions to the Holy See at Etchmiadzine, the primary sample of your munificence being the Alex and Marie Manoogian Museum, a two-story edifice next to our Veharan, standing as the most significant achievement of our days. Thus, Mr. Manoogian, you stand tall as a glorious son of the Armenian nation, in front of our people and the Church at the end of eight decades of your church services. We greet this auspicious occasion with great appreciation and we extend our prayers to the Lord to bestow upon you many more years of peace and prosperity, to be crowned with new deeds of charity.

"The grace of the Lord Jesus Christ, and the love of God, and the communion of the Holy Ghost, be with you all."

Vazken I
Catholicos of all Armenians

Encyclical by His Holiness Vazken I, Catholicos of all Armenians.

DIOCESE OF THE ARMENIAN CHURCH OF AMERICA
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԵՄԻ

Archbishop Khajag Barsamian, Primate

PRIMATE'S MESSAGE

It gives me great pleasure to congratulate Mr. Alex Manoogian on this happy occasion, which honors his eighty years of faithful service to the Armenian Church.

Dedication to God and to His Church is a vocation which lends continuity, strength and meaning to our individual lives. At every stage in his own life, Alex Manoogian has embraced this vocation, and has proven himself a good and faithful servant of our Lord. The example of his pious parents inspired him, as a boy of thirteen, to become ordained into the holy offices of the Church, first as a tbir, and later in life as a deacon.

From such beginnings in the Church's liturgical life, Mr. Manoogian's service has expanded outward and upward. His generosity has benefited our community at all levels, from his local parish, to our Diocese as a whole, to the global Armenian Church. His efforts have delivered relief to people in distress, built institutions to educate children, and provided a stage upon which our people may come together to preserve and elaborate our shared heritage. Such philanthropy is the unique expression of Mr. Manoogian's genuine love of man, which is rooted in the moral vision of the Armenian Family.

Our Lord has granted Alex Manoogian health, wisdom and success, and in turn he has used these gifts to honor God. To the many individuals who have been touched and guided by his esteemed leadership and exemplary Christian life, Alex Manoogian remains a unique and vital presence in the contemporary Armenian community. The future generations of our Church, will recall such noble effort and example of a loving leader within its fold. May God continue to bestow His blessings on Mr. Manoogian and his entire family.

With prayers,

Abp. Khajag Barsamian

Archbishop Khajag Barsamian
Primate

June 1994

St. John's Armenian Church
OF GREATER DETROIT

ՍԲ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՍԿՐՏԻՉ ՀԱՅՑ. ԵԿԵՂԵՑԻ
ՍԵՍԱԳՈՅՆ ՏԻՔՐՈՑԻ

VERY REV. FR. BARET YERETZIAN
PASTOR

22001 NORTHWESTERN HIGHWAY

★ PHONE: 569-3405

★ SOUTHFIELD, MICHIGAN 48075

PASTOR'S MESSAGE

The Armenian Community of Detroit is extremely proud and honored to have a unique leader in the person of Alex Manoogian as the driving force of this community during the past sixty years.

For the last eighty years, from his childhood to the present, Mr. Manoogian has always been a faithful servant of his church as a clerk-tbir from the age of thirteen in his birthplace of Kassaba, Izmir, an ordained deacon serving on the altar whenever called upon, a dedicated Parish Council member and a Diocesan Delegate. His unequalled leadership of the AGBU was recognized in 1970, when he was named Life President of the organization.

In addition to his well known dedication to the construction of Armenian Schools and Museums for the preservation of Armenian heritage and culture, he has devoted his life to building and renovating Armenian Churches throughout the world.

God works in mysterious ways to care for his people. I believe that Alex Manoogian was sent to the Armenian people as an angel of generosity at a time when the Armenians in the Diaspora were in need of moral and financial leadership. He provided both, and today, at the age of 93, Mr. Manoogian stands tall in the midst of his accomplishments. He believes in the mission of his Church and through the Church he gained the strength and inspiration to far surpass many of his predecessors.

Truly, I feel that Alex Manoogian's life sets a magnificent example for millions of Armenians throughout the world, and we as Detroit Armenians take pride in the fact that he calls our city his hometown.

Father Baret Yeretian
Father Baret Yeretian

Eight decades of serving the Armenian Church

Alex Manoogian has maintained an intense relationship with the Armenian Church throughout his long and fulfilling life. This bond is probably older than he remembers, but he believes it was formed 80 years ago, when he was a 13-year-old student at the Jevahirjian parish school in Kassaba, a small town in the Province of Smyrna. Next door to the school was St. Mary's Church, and young Alex served there as an acolyte. By the time he was 18, he was already an ordained deacon and served as an assistant to the parish priest. Gifted with a beautiful voice and musicality, he was much sought after to participate in liturgical services. At one point, Alex considered becoming an ordained priest. Looking back over the 80 years of his adult life, it is

Serving the church at age 13, as acolyte (top) and at age 93, as deacon.

Ալեք Մանուկեանի եկեղեցական ծառայութիւնը սկսած է իր 12 տարեկանին ու տարածուած է ամբողջ 80 տարիներու վրայ: Արդարեւ, ան այդ մատղաշ տարիքին հետամուտ եղած է իր ծննդավայրի՝ Քասապայի (Բվմիրի նահանգ) Սուրբ Աստուածածին եկեղեցւոյ դպիրը դառնալու: Յիշեալ եկեղեցւոյ կողքին կը գտնուէր Ազգային Ճեվահիրճեան վարժարանը ուր կ'աշակերտէր պատանի Ալեք: Ան 18 տարեկանին սարկաւագ օծուելով կը դառնայ իրենց քաղաքի եկեղեցւոյ քահանայի օգնական եւ եկեղեցական գործերու վարիչ: Օժտուած ըլլալով բնականէն գեղեցիկ ձայնով եւ երաժշտական հասկացողութեամբ՝ ան միշտ փնտրուած սարկաւագ մը կը դառնայ եկեղեցական արարողութեանց ընթացքին:

Ալեք Մանուկեանի կեանքը լեցուն եղած է նըշանակալից զուգադիպութիւններով. երբ ան կը փոխադրուի Ամերիկա եւ ի վերջոյ կը հաստատուի Տիթորոյթ, 1930-ին դարձեալ պատեհութիւն կ'ունեն

apparent that he has served the Armenian Church as devotedly as any ordained priest

Interesting coincidences are the woof of Alex Manoogian's life story. One such coincidence was the 1930s visit to Detroit of the former Primate of Smyrna, Archbishop Ghevont Tourian, who had ordained young Alex as a deacon. Meeting Alex again in America, the Archbishop insisted on re-ordaining him, this time at St. John's Armenian Church, the hub of the developing local Armenian community.

The church invited one of Gomidas' prize students, Harry Ekizian, to serve as choirmaster and he organized a highly disciplined and musically sophisticated choir.

Solidarity with His Holiness Vazken I for the last 40 years.

նայ հանդիպելու եղերաբախտ Ղեւոնդ Արք. Դուրեանին որ Բզմիրի նախկին առաջնորդն էր: Իբրեւ Առաջնորդ՝ Դուրեան 18 տարեկան Ալեքը սարկաւագ օծած էր Բզմիրի մէջ եւ ան կը վերահաստատէ անոր սարկաւագութեան կարգը Տիրոյթի մէջ ու կը քաջալերէ որ ան առաջնորդող դեր մը կատարէ Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ:

Այդ տարիներուն Տիրոյթի գաղութը աճող համայնքներէն մէկը ըլլալուն կը հրաւիրէ Կոմիտասի աշակերտներէն Յարութիւն Էքիզեանը դպրապետութեան պաշտօնին: Էքիզեան կը կազմէ կարգապահ, օրինակելի եւ երաժշտական բարձր մակարդակ ունեցող

դպրաց դաս մը որուն աստղերէն կը հանդիսանայ Ալեք Մանուկեան: Բացի դպրաց դասի մասնակցութենէն՝ ան ղեկավար դեր կը ստանձնէ նաեւ Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ վարչական գոր-

Alex Manoogian as member of St. John's Armenian Church Choir (3rd row); choirmaster Harry Ekizian (first row).

St. John's Armenian Church, Southfield, Michigan, Alex Manoogian's labor of love. Architect Suren Pilafian.

Alex was an important voice in the choir as well as in the development and growth of the parish.

In the 1960s, St. John's parish geared up to build a new church. Manoogian invited his nephew, prominent Detroit architect Suren Pilafian and French-Armenian architect Edouard Utujian to design a new church, suggesting they combine traditional elements of Armenian architecture with modern concepts. The result of that collaboration is the golden-domed church at the intersection of the John Lodge and Southfield freeways, not only a beloved landmark in the entire metro Detroit area, but a

ծերուն մէջ: Իր առաջնորդութեամբ է որ Սուրբ Յովհաննէսի ծուխը քաղաքի կեդրոնէն կը փութադրուի այժմու Սաուրֆիլսի իր վայրը: Այնտեղ 1960-ական թուականներուն գաղութը զօրաշարժի կ'ենթարկուի կառուցանելու համար իր նոր եկեղեցին: Մանուկեան կը հրաւիրէ իր քրորդին՝ ճարտարապետ Սուրեն Փիլաւեանը եւ ֆրանսահայ ճարտարապետ Եդուարդ Իւթիւճեանը, որոնք իր հսկողութեամբ կը ծրագրեն աւանդական ոճով բայց արդիական շունչով ոսկեգմբէթ տաճար մը որ մինչեւ այսօր կը մնայ հիացումի առարկայ հայոց թէ օտարներուն կողմէ: Ան կը կազմակերպէ նաեւ շինութեան հանգանակութիւնը որուն գլխաւոր մասնակիցներէն կը դառնայ ինք:

historic one for the Armenian community. Alex Manoogian spearheaded the fund raising that made the building of the church possible, and was, of course, the major donor.

Alex Manoogian didn't limit his involvement to the golden-domed church. Indeed, he extended his interest and his generosity to the entire Diocese, and from there, to the Armenian churches throughout the world. His role in the organization and the consolidation of the Diocese of the Armenian Church has been most significant. In the process, he has collaborated with major figures in the Armenian Apostolic Church, among them His Holiness Karekin I of the Holy See of Cilicia, who, at the time, served as the Primate of the Diocese. Alex Manoogian also worked with Archbishop Mampreh Kalfayan, Archbishop Tiran Nersoyan and other prominent church leaders, his aim sharply focused on establishing lasting unity and harmony within the Armenian Church.

At the dedication of the Alex and Marie Manoogian Seminary in Jerusalem. Left to right: Alex Manoogian, Rev. Arsen Berberian (staff bearer) His Holiness Vazken I, His Beatitude Yeghishe Derderian, Patriarch of Jerusalem.

Greeted by Pope John Paul VI at the Vatican.

Ալեք Մանուկեանի մասնակցութիւնը եկեղեցական գործերուն չի սահմանափակուիր միայն Տիրոջ թոյժով այլ հետզհետէ կ'ընդարձակուի ամբողջ թեմին վրայ եւ ապա՝ բովանդակ սփիւռքահայ կեանքին:

Ան վճռական դեր մը կը կատարէ Ամերիկահայ թեմի կազմաւորման ու զօրացման մէջ, գործակցելով յայտնի եկեղեցական առաջնորդներու եւ աշխարհական ղեկավարներու հետ, ինչպէս Գարեգին Յովսէփեան կաթողիկոսի, Մամբրէ

Արք. Գալֆայեանի, Տիրան Արք. Ներսոյեանի եւ անոնց յաջորդներուն հետ:

Մեծ ու շինիչ կ'ըլլայ իր դերը մանաւանդ եկեղեցւոյ միութիւնը վերահաստատելու ձգտող բոլոր ծրագիրներու եւ նախաձեռնութիւններու մէջ:

Մեր բոլոր հոգեւոր կեդրոնները որոնք շինարարական նոր ծրագիրներու կը նախաձեռնեն՝ կը դիմեն Ալեք Մանուկեանի բարերարութեան. այդ ծրագիրներուն գլխաւորներէն մէկն է Երուսաղէմի ժառանգաւորաց վարժարանի նոր շէնքին կառուցումը. ան հաւատացող մը ըլլալով երիտասարդ հոգեւորականներու դաստիարակութեան գործին, ան միջապէս կ'ընդառաջէ Երուսաղէմի Պատրիարքութեան դիմումին

Alex and Marie Manoogian Museum next to the Mother Cathedral of Etchmiadzine in Armenia.

No Armenian church project starts without Alex Manoogian's help because his name is at the top of everyone's list of benefactors. And, often, Manoogian initiates church projects that he feels will strengthen the Armenian Church, and so, protect Armenian culture.

As a firm believer in educating young clergymen, Alex donated more than a million dollars to build the Alex and Marie Manoogian Seminary in Jerusalem in the 1970s.

Another project that insures the preservation of Armenian

եւ 1970-ական թուականներուն աւելի քան մէկ միլիոն տոլարի նուիրատուութեամբ կառուցանել կու տայ Ալեք եւ Մարի Մանուկեան ժառանգաւորաց վարժարանի շէնքը:

Երբ Ամենայն Հայոց Հայրապետը իր ուշադրութեան կը յանձնէ Ա. Աշխարհամարտի ընթացքին Արեւմտահայաստանի կործանած տաճարներէն, և

կեղեցիներէն ու մատուռներէն փրկուած եկեղեցական առարկաներն ու սպասները, ռոնք տասնեակ մը սնտուկներու մէջ կը պահուէին Մայր Աթոռի մօտ, Եղեռնի թուականէն ի վեր, Ալեք Մանուկեան յանձն կ'առնէ անմիջապէս կառուցանել տալ Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարին կից Ալեք եւ Մարի Մանուկեան գանձատունը, ուր ապաւէն կը գտնեն

Mr. and Mrs. Alex Manoogian at the ribbon cutting ceremony of the Alex and Marie Manoogian Museum dedication in Southfield, Michigan, surrounded by Manoogian family members and high ranking clergy.

culture came to Alex's attention through His Holiness Vazken I, who knew of a collection of religious objects and vestments which were salvaged from Western Armenia during World War I, but then, due to lack of space, were kept in 60 crates and deteriorating at the Holy See of Etchmiadzine. The recovery of that Armenian treasure marked the beginning of the Alex and Marie Manoogian Museum, located next to the 1700-year-old sanctuary where Christianity was first revealed to Armenians.

Alex built another museum next to St. John's Church in Southfield, Michigan in 1993.

And, when the real estate scandal of the '80s threatened the entire holdings of the Mekhitarist Monastery in Venice, endangering the church and the museum on St. Lazarus Island, Alex Manoogian stepped in to bail the historic monastery out of trouble. He also contributed to the Mekhitarist Monastery in Vienna.

Alex Manoogian has made substantial grants to the endowment funds of the Eastern and Western Dioceses, as well as the Diocese of Canada, and he is a benefactor of St. Vartan Cathedral in New York,

գաղթական այդ նշխարները, հպարտութիւն ու հիւստի փառաբանելով ոչ միայն հայ հաւատացեալներուն, այլ նաեւ օտար արուեստասէր հասարակութեան:

Վերջին տարիներուն երբ Վենետիկի Մխիթարեան վանքը կալուածական

հսկայական կորուստներ արձանագրեց, եւ նոյնիսկ վտանգի տակ մնացին նոյնիսքն Ս. Ղազար կղզիի վանքն ու հաստատութիւնները՝ Ալեք Մանուկեան հանդիսացաւ սփիւռքի ամենէն լայն սատարող անձնաւորութիւնը՝ կորուստէ փրկելու համար Մխիթարեաններու դարաւոր վանքը: Ան կարելոր չափով օժանդակած է նաեւ Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան:

Ամերիկայի մէջ ընդարձակ եւ համապարփակ եղած է Տիւար Ալեք Մանուկեանի բարեսիրութեանց շարքը մեր թեմերուն եւ եկեղեցիներուն. ան իշխանական նուէրներով մասնակցած է Արեւելեան եւ Արեւմտեան թեմերու հիմնադրամներուն, օժանդակած է Քանատայի առաջնորդաւ նիստ տաճարին եւ նորա հաստատ թեմի բոլոր ծրագիրներուն: Նուիրաբերած է Նիւ Եորքի Ս. Վարդան Մայր Տաճարի շինութեան, Ս. Ներսէս Աստուածաբանական ճեմարանին եւ հովանաւորած է բազմաթիւ եկեղեցականներու բարձրագոյն ուսումը, սկսելով Տիրան Սրբազանի օժած խումբ մը հոգեւորականներէն, որոնք եկեղեցական կարգը ընդունելէ ետք տասնամեակներ ամբողջ քահանայագործած են Ամերիկահայ ծուխերու մէջ:

Մեծագումար նուիրատուութիւններով օժանդակ

With His Beatitude John Peter XV Kasparian, Catholicos Patriarch of the Armenian Catholic Church.

With his Grace Archbishop Khajag Barsamian, Primate, Eastern Diocese of the Armenian Church of America.

St. Nerses Seminary, St. David in Boca Raton, St. Sarkis in Ocala, Florida, St. Kevork in Houston, St. Gregory of Narek in Cleveland, St. Mary's in Phoenix, Arizona, St. Peter in California and many others.

He regularly contributes to all the schools run by the churches under the jurisdiction of Antellias. He sponsored a group of young clergymen who were brought to the U.S. from the Middle East by Archbishop Tiran Nersoyan, to be ordained to serve parishes across the United States.

It is difficult to separate Armenian Church from Armenian community because one sustains the other. In the years since the genocide, the Armenian Church and the Armenian community have come a long way toward healing, and every step of the way, for eighty years, Alex Manoogian helped. He is the major contributor to Armenian churches in North America. His total charitable contributions amount to \$80 million. For eighty years of his life, Alex Manoogian believed the Armenian Church was a major contributor to the richness of his life.

Alex and Marie Manoogian, most recent photo.

Photo-Michelle Andonian.

կած է բազմաթիւ եկեղեցիներու շինարարական եւ այլ ծրագիրներուն ինչպէս Ս. Դաւիթի (Պոքա Ռաթոն, Ֆլորիտա), Ս. Սարգիս (Օքալա, Ֆլորիտա) Ս. Գէորգ (<իւսթըն, Թեքսաս). Ս. Նարեկ (Քլիվլենտ), Ս. Աստուածածին (Ֆինիքս, Արիզոնա) Ս. Պետրոս, (Քալիֆ.) եւ այլ բազմաթիւ եկեղեցիներու:

Տարեկան յատկացումներով օժանդակած է Ամերիկայի մէջ Կիլիկեան թեմի պատկանող եկեղեցիներու բոլոր հայկական ամենօրեայ դպրոցներուն, առանց խտրութեան:

Դժուար է 20րդ դարուն գտնել հայ մը որ այն

քան սրտովին ծառայած ըլլայ հայ եկեղեցւոյ ու մանաւանդ նուիրաբերած ըլլայ հայ եկեղեցւոյ եւ անոր հոգեւոր ծրագիրներուն՝ որքան ըրած է Ալեք Մանուկեան դառնալով մեծագոյն բարերարը Մայր Աթոռի եւ Մայր Եկեղեցւոյ:

<այ եկեղեցին տակաւին իր բարերարութեանց բազմաթիւ երեսներէն մէկն է: Եթէ իր բարեսիրական, կրթական, մշակութային բոլոր նուիրաբերումները ներկայացուին մէկ ընդգրկումով արդէն նիւթական չափանիշներով անոնք կը հասնին մօտ 80 միլիոն տոլարի, իսկ բարոյական չափանիշներով՝ անոնք կը մնան անհաշուելի:

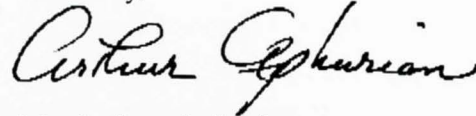
Ահաւասիկ օրինուած կեանք մը որ կը գտնուի աւելի քան 80 տարի հայ եկեղեցւոյ ծառայութեան մէջ:

Dear Friends,

I am grateful to our Pastor and the Parish Council for appointing me General Chairman of this celebration of Eighty Years of Service to the Armenian Church by Mr. Alex Manoogian. Special thanks are due to my dedicated committee for their untiring efforts and important contributions in making this day a memorable and notable one in every respect. The cooperative spirit which has prevailed among our committee members is most appreciated.

Sincerely,

Mr. Arthur Apkarian
General Chairman

COMMITTEE MEMBERS

Pastor	Father Baret Yeretzian	Musical Program	Mrs. Alice Haidostian
Chairman	Mr. Arthur Apkarian	Hospitality	Mrs. Anita Boyajian
Parish Council Liaison	Mr. Edward H. Korkoian	Saturday Night Celebration	Mrs. Lora Kazanjian Mrs. Deborah Ohanian
Treasurer	Mr. Harry Kezelian	Sunday Celebration	Mrs. Varsenick Apkarian Mrs. Anoush Papelian
Secretary	Mrs. Nancy Mouradian	Transportation	Mr. Homer Lafian
Inventions	Mrs. Dawn Karagosian	Sunday Celebration Decorations	Mrs. Vera Kazanjian Mrs. Cynthia Ohanian
Reservations	Mr. & Mrs. John Semezian	Hotel Reception	Mr. & Mrs. George Laktzian
Logistics	Mr. Greg Jamian	Advisors	Mrs. Cynthia Apkarian Dr. Nadya Sarafian Mr. Harry Terzian
Photography/ Video	Mr. Gary Gumushian		
Booklet	Mr. Edmond Azadian Dr. Gary Zamanigian		

ACKNOWLEDGMENTS

A special thank you to these individuals and corporations who have donated their time and talents.

Ford Motor Company
Masco Corporation
Mr. Ameen Howrani

